

Joaquim Bejarano Ródenas

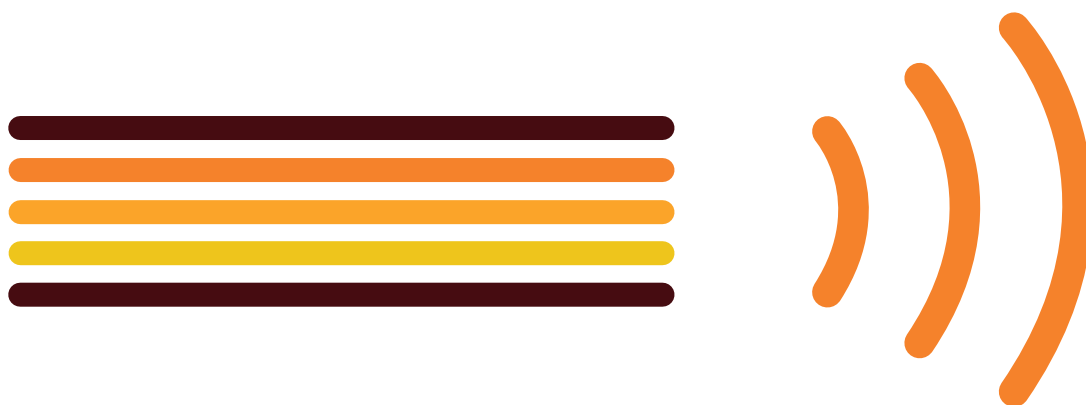
jbejarano@gencat.cat

Institut Català de les Empreses Culturals. Àrea del Llibre

**COMERÇ DEL LLIBRE
A CATALUNYA (2012-2013)**

**COMERCIO DEL LIBRO
EN CATALUÑA (2012-2013)**

**THE BOOK TRADE
IN CATALONIA (2012-2013)**

RESUM | RESUMEN | ABSTRACT

S'hi exposa el panorama actual del comerç del llibre a Catalunya, d'una banda, amb dades estadístiques sobre l'evolució de la producció i la venda de 2010 a 2013 i, de l'altra, amb l'observació de les tendències del sector editorial català i de les llibreries. També es fa referència a altres aspectes com ara la difusió, l'exportació i els llibres més venuts a Catalunya el darrer any.

Se expone el panorama actual del comercio del libro en Cataluña, por un lado, con datos estadísticos sobre la evolución de la producción y la venta de 2010 a 2013 y, por otro, con la observación de las tendencias del sector editorial catalán y de las librerías. También se hace referencia a otros aspectos como la difusión, la exportación y los libros más vendidos en Cataluña el último año.

This article examines the current state of the book industry in Catalonia, reviewing production and sales growth in the period from 2010 to 2013 and examining the trends in the publishing sector and in book selling. It also looks at marketing and publicity campaigns, exports and the best-selling books in the year 2013.

PARAULES CLAU:

Mercat del llibre, Indústria editorial, Estadístiques de venda de llibres

PALABRAS CLAVE:

Mercado del libro, Industria editorial, Estadísticas de venta de libros

KEYWORDS:

Book trade, Publishing industry, Book sales statistics

REBUT

15/09/2014

ACCEPTAT

10/10/2014

1 PRESENTACIÓ

Ens trobem en un moment de crisi i de transformació del sector, que es tradueix en una reestructuració del teixit empresarial i un descens de les vendes del llibre a Catalunya: entre 2010 i 2012 la caiguda és d'un 16 %, fins a arribar als cinc-cents setze milions d'euros el 2012. Paral·lelament, hi ha un descens de la facturació de les editorials catalanes a Espanya que també és d'un 16 % en aquests tres anys.

En canvi, en format digital les vendes de les editorials catalanes han augmentat un 150 % en el mateix període (però encara és una facturació baixa, de trenta-dos milions d'euros). Cal tenir en compte que la pirateria és significativa en el sector.

Durant l'any, el comerç del llibre es concentra al Nadal, sobretot, i a començaments d'estiu, amb una punta el 23 d'abril, Diada de Sant Jordi, que representa un 8 % de les vendes de l'any i que reverteix en els bons resultats del mes d'abril, que igualen els dels mesos de desembre i gener.

Les editorials presenten una tendència doble: d'una banda a la concentració i, de l'altra, a l'atomització, amb l'aparició de petites editorials independents.

Paral·lelament al tancament d'algunes llibreries, darre-rament se n'han obertes diverses de caràcter especialitzat. Quant a la difusió del llibre, cal tenir en compte el paper de les fires del llibre, algunes de les quals són molt rellevants per l'afluència de visitants i la dinamització del sector.

Pel que fa a l'exportació, les dades dels darrers quatre anys indiquen un descens de l'11 %, però, en canvi, es veu amb optimisme el futur del llibre electrònic en castellà a un país altament hispanoparlant com els Estats Units.

2 LES EDITORIALS

2.1 Dades de les editorials catalanes a Espanya. 2010-2012

	Nombre d'editorials agremiades	Ocupació generada	Facturació en el mercat interior (en milions d'euros)
2010	288	5.488	1.434,97
2011	286	5.290	1.332,45
2012	272	4.907	1.208,99
2013	279	4.498	1.054,48

	Títols editats	Percentatge en català	Títols en catàleg	Percentatge en català
2010	34.414	33,2 %	188.988	31,1 %
2011	33.970	32,9 %	200.458	31,6 %
2012	31.759	26,8 %	213.800	30,9 %
2013	33.446	28,3 %	244.826	30,5 %

Font. Informe de Comercio Interior del Libro en España. 2012 (2013). Madrid: Federación de Gremios de Editores de España.

2.2 Dades del llibre digital a Espanya (editorials espanyoles). 2010-2013

	Títols editats	Títols digitalitzats del fons del catàleg	Títols comercialitzats en format digital	Facturació per venda de llibres en format digital
2010	11.748	25.927	25.570	70.499.000
2011	40.328	81.169	52.005	72.576.000
2012	35.545	97.139	54.714	74.250.000
2013	38.621	183.893	122.280	80.266.000

Font. Informe de Comercio Interior del Libro en España. 2012 (2013). Madrid: Federación de Gremios de Editores de España.

2.3 Tendències de les editorials

Hi ha una tendència de les editorials a la concentració, que coincideix en alguns casos amb un relleu generacional al front de les editorials.

Al maig de 2013 Planeta amplia el seu accionariat del Grup 62 (compra el 30 % que tenia "La Caixa") i es queda amb el 64 % del Grup (la resta és d'Enciclopèdia Catalana), fet que el converteix en l'accionista majoritari. El mes de març, el Grup 62 ja havia deixat la seu al Raval per traslladar-se a la de Planeta. Dins de Planeta, el director editorial del Grup 62 és Emili Rosales.

Planeta també fa les gestions per integrar la històrica editorial Tusquets, de Beatriz de Moura, però la integració total no serà efectiva, en principi, fins al 2017.

A escala internacional, l'1 de juliol de 2013 hi ha una fusió de les divisions editorials dels dos grans grups de l'edició mundial, Bertelsmann i Pearson, per crear Penguin Random House als Estats Units, al Canadà, al Regne Unit, a Austràlia, a Nova Zelanda, a l'Índia, a la Xina, a Sud-àfrica, a Espanya, a Mèxic, a l'Argentina, a Colòmbia, a l'Uruguai i a Xile. La filial catalana Random House Mondadori també adopta el nom de Penguin Random House. Posteriorment, el gran grup absorirà el grup madrileny Santillana.

A la vegada, també s'observa una eclosió de petites editorials. En aquests anys han nascut, per exemple, Males Herbes (octubre de 2012), que parteix de la revista del mateix nom de 2010; Edicions del Periscopi (octubre de 2012), editors del prestigiós *Ànima* de Wajdi Mouawad, o Llibres del Delicte (juliol de 2013), especialitzada en novel·la negra en català.

En aquest sentit, diverses iniciatives potencien el paper d'aquest tipus d'editorial: la fira Liberisliber de Besalú fa de caixa de ressonància per a les editorials independents, així com la primera edició de Llettraferits, el 2013, a Llinars del Vallès.

Per part del Departament de Cultura, a final del 2012 es va impulsar el Projecte 10x10: trobades dels editors amb els bibliotecaris, perquè els editors independents poguessin presentar de manera directa les seves línies als treballadors de les biblioteques públiques.

Per la Diada de Sant Jordi de 2013, la llibreria Documenta va voler homenatjar les editorials independents amb la presentació «Nosaltres som els altres».

A més, l'abril de 2013 deu editorials independents es van associar per promoure el llibre en català, a través del blog *Llegir en català*.

3 ELS MERCATS INTERIOR I EXTERIOR

3.1 Vendes de llibres a Catalunya. 2010-2013 (en milions d'euros)

	Total a Espanya	Quota a Catalunya	Total a Catalunya
2010	2.890,80	21,20 %	612,85
2011	2.772,34	21,10 %	584,96
2012	2.471,49	20,90 %	516,54
2013	2.181,97	20,90 %	456,03

Font. Informe de Comercio Interior del Libro en España. 2012 (2013). Madrid: Federación de Gremios de Editores de España.

El 2013 la xifra de negoci a Catalunya (editorials espanyoles) va ser de quatre-cents cinquanta-sis milions d'euros. Les vendes en llengua catalana han estat de dos-cents quatre milions d'euros i s'apropen al 32 %, deu punts més que l'any 2010.

En el segment del llibre infantil i juvenil la quota de català supera el 50 %, en el de la narrativa (novel·la) és superior al 20 %, però en no de ficció l'oferta en català és notablement inferior a l'oferta en castellà, només és del 10 %.

3.2 Exportació de llibres. 2010-2013

Catalunya és la comunitat que més llibres exporta de l'Estat, amb més de cent noranta-sis milions d'euros, seguida de Madrid, amb cent trenta-tres milions.

Catalunya representa un 46 % de les exportacions de llibres de l'Estat i Madrid, un 31,6 %.

El 50 % de les exportacions catalanes tenen com a destinació el continent europeu i el 44,8 %, l'Amèrica Llatina.

Evolució de les exportacions catalanes i espanyoles de llibres. 2010-2013

	2010	2011	2012	2013	Percentatge 2013
Catalunya	219.457,08	218.748,41	207.703,59	196.315,56	46,5 %
Madrid	141.093,60	136.077,80	140.682,84	133.414,03	31,6 %
Navarra	27.132,79	25.641,14	24.164,61	22.796,17	5,4 %
País Basc	18.241,40	20.856,13	24.194,84	21.277,58	5,0 %
Castella-la Manxa	7.074,49	9.907,27	10.139,80	15.589,58	3,7 %
Andalusia	3.023,07	6.304,49	4.582,83	5.545,87	1,3 %
Subtotal	416.022,43	417.535,24	411.468,51	394.938,79	93,6 %
Resta de comunitats	18.734,95	19.639,69	23.107,26	27.005,55	6,4 %
Total a Espanya	434.757,38	437.174,93	434.575,77	421.944,34	100,0 %

Font. ICEX

Evolució de les exportacions catalanes de llibres per zones. 2010-2013

	2010	2011	2012	2013	Percentatge 2013
Europa	113.821,40	109.570,40	109.878,80	98.237,30	50,0 %
Unió Europea	106.616,90	104.917,30	105.829,20	94.826,00	48,3 %
Zona Euro	92.357,70	91.647,00	92.749,00	84.202,10	42,9 %
Amèrica	102.498,80	103.098,30	95.263,60	93.239,90	47,5 %
Amèrica del Nord	9.031,90	7.284,60	6.353,70	5.272,50	2,7 %
Amèrica Llatina	93.171,50	95.774,30	88.906,30	87.943,80	44,8 %
Resta d'Amèrica	295,40	39,40	3,60	23,50	0,0 %
Àsia	1.452,20	1.212,90	1.460,30	1.509,50	0,8 %
Àfrica	1.184,10	1.016,10	751,10	3.040,30	1,5 %
Oceania	485,80	3.844,40	345,70	271,20	0,1 %
Total al món	219.457,10	218.748,40	207.703,60	196.315,56	100,0 %

Font. ICEX

4 LES LLIBRERIES I LES FIRES

4.1 Llibreries

Pel que fa a les llibreries, també s'observa l'obertura d'espais sovint especialitzats i polivalents, que es converteixen en petits centres de cultura. Segons el president del Gremi de Llibreters, Antoni Daura, s'han perdut metres quadrats de llibreries (amb el tancament de la Catalònia, per exemple), però s'han guanyat punts de venda, amb una desena de nous espais en el 2013 a Barcelona, especialment a Gràcia i a l'Eixample.

Entre aquests nous espais hi ha la Re-Read (abril de 2013), llibreria *low-cost*, en sintonia amb els temps que corren, o La Impossible (juliol de 2013), especialitzada en llibres en català i amb una bona agenda d'activitats.

Entre les llibreries digitals, s'ha d'esmentar la plataforma de la xarxa de llibreries LiberDrac i la d'Edi.cat, associació d'editors independents (que acabaria tancant a principis de 2014, per falta de massa crítica compradora).

D'altra banda, s'observa que l'augment dels dispositius electrònics (Kindle, Nook, etc.) als Estats Units afavoreix la venda de llibres en castellà en aquell país i, per tant, beneficia les editorials catalanes que editen en castellà. En els darrers dos anys, el nombre de títols en castellà s'ha triplicat en algunes llibreries americanes en línia, que comercialitzen els llibres a preus sensiblement inferiors

als llibres físics. De moment, el mercat és petit (un 5 %, uns 5.195 milions d'euros), però es preveu un creixement, tenint en compte que hi ha trenta-vuit milions d'hispanoparlants als Estats Units.

4.2 Fires del llibre a Catalunya

A Catalunya es poden visitar fins a setze fires al llarg de l'any, d'especialitats diverses i repartides pel territori català, especialment a les comarques barcelonines.

A Barcelona és on es troben les fires més multitudinàries, encapçalades pel Saló del Manga i el Saló Internacional del Còmic de Barcelona, totes dues a Fira de Barcelona (el Saló del Manga des de 2012). Reuneixen cent quinze mil visitants (la del Manga el 2013) i cent sis mil visitants (la del Còmic el 2013). Per la qualitat i diversitat del programa i els convidats, representen un esdeveniment únic per als fans del gènere. També destaquen la Setmana del Llibre en Català, amb una gran quantitat d'activitats d'animació a la lectura, la històrica Fira del Llibre d'Ocasíó Antic i Modern al passeig de Gràcia.

També hi ha lloc per a les fires menys multitudinàries, però que aporten riquesa amb les seves propostes a l'entorn del llibre, com la Fira del Llibre Ebrenc, de marcat caràcter territorial (juntament amb la fira Litterarum, d'espectacles literaris, d'àmbit nacional), o la Fira de Muntanya, de caràcter especialitzat.

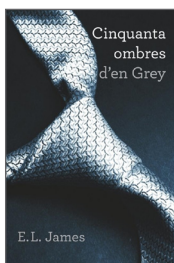
5 ELS LLIBRES MÉS VENUTS A CATALUNYA. 2012-2013

Font. GFK

5.1 Any 2012

En català

- 1 *Cinquanta ombres d'en Grey (Cinquanta ombres I)*, E. L. James, Rosa dels Vents

- 2 *L'avi de 100 anys que es va escapar per la finestra*, Jonas Jonasson, La Campana

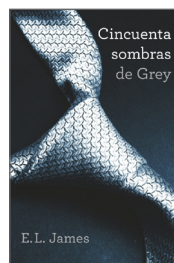

- 3 *Memòria d'uns ulls pintats*, Lluís Llach, Empúries

En castellà

- 1 *Cincuenta sombras de Grey (Cincuentas sombras I)*, E. L. James, Grijalbo

- 2 *Cincuenta sombras más oscuras (Cincuentas sombras II)*, E. L. James, Grijalbo

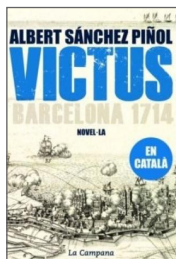
- 3 *Cincuenta sombras liberadas (Cincuentas sombras III)*, E. L. James, Grijalbo

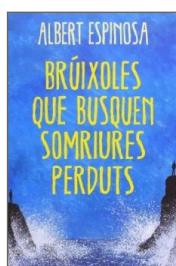
5.2 Any 2013

En català

1 *Victus*, Albert Sánchez Piñol, La Campana

2 *Brúixoles que busquen somriures perduts*, Albert Espinosa, Rosa dels Vents

3 *Wonder*, R. J. Palacio, La Campana

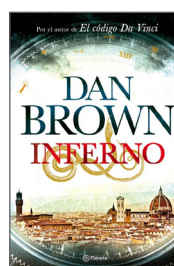

En castellà

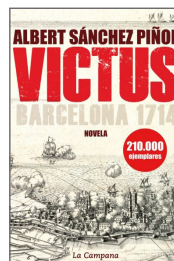
1 *Cincuenta sombras de Grey (Cincuentas sombras I)*, E. L. James, Grijalbo

2 *Inferno*, Dan Brown, Planeta

3 *Victus*, Albert Sánchez Piñol, La Campana

BIBLIOGRAFIA

Alós, Ernest (2014). «Una triple crisis». *El Periódico de Catalunya*, 16 de juliol. <<http://www.elperiodico.com/es/noticias/ocio-y-cultura/una-triple-crisis-3383036>>. [Consulta: 18/08/2014].

Ayén, Xavi (2014). «Tusquets: comença la mudança». *La Vanguardia*, 2 de juliol. <<http://www.lavanguardia.com/20140702/54410629429/tusquets-comenca-la-mudanca-xavi-ayen.html>>. [Consulta: 02/07/2014].

Biel, Mireia (2014). «Barcelona, la primavera de les petites llibreries». *Eldiario.es*, 9 de maig. <http://www.eldiario.es/catalunyaplural/diaricultura/Barcelona-barri-llibreries_6_258334172.html>. [Consulta: 25/08/2014].

«El boom dels petits editors» (2012). *Vilaweb*, 4 d'octubre. <<http://www.vilaweb.cat/noticia/4044645/20121004/boom-petits-editors.html>>. [Consulta: 18/08/2014].

La DGCEC i els sectors culturals 2014 (2014). Barcelona: ICEC, Departament de Cultura.

«Los dispositivos electrónicos "disparan" la venta de libros en español en EE UU» (2014). ICEX, 29 de gener. <<http://www.icex.es/icex/es/navegacionsuperior/panoramaglobal/noticias/4728568.html>>. [Consulta: 25/08/2014].

Informe de Comercio Interior del Libro en España. 2012 (2013). Madrid: Federación de Gremios de Editores de España.

Massot, Josep (2014). «Grup 62 llança Empúries al puixant mercat indie». *La Vanguardia*, 3 de maig. <<http://www.lavanguardia.com/20140503/54407499423/grup-62-llanca-empuries-al-puixant-mercat-indie-josep-massot.html>>. [Consulta: 18/08/2014].

Puigtobella, Bernat (2012). «10 x 10, la volta escrita a Catalunya». *Núvol*, 29 d'octubre. <<http://www.nuvol.com/noticies/10-x-10-editorials-independents/>>. [Consulta: 18/08/2014].

Pujol, Laia (2014). «Les noves llibreries de Barcelona: un model diferent». *Time Out*. <<http://www.timeout.cat/barcelona/ca/botigues/les-noves-llibreries-de-barcelona>>. [Consulta: 25/08/2014].

Salvador, Xavier (2013). «Planeta toma el control de Grup 62 al comprar el 30% de La Caixa». *Economía Digital*, 31 de maig. <http://www.economiadigital.es/es/notices/2013/05/planeta_toma_el_control_de_grup_62_al_comprar_el_30_de_la_caixa_41914.php>. [Consulta: 18/08/2014].

Disponible a:

<http://www.raco.cat/index.php/AnuariObservatori>

Bejarano Ródenas, Joaquim. "Comerç del llibre a Catalunya (2010-2013)". *Anuari de l'Observatori de Biblioteques, Llibres i Lectura*, Vol. 3 (2014), p. 82-91.

<http://www.raco.cat/index.php/AnuariObservatori/article/view/282637>

Llicència Creative Commons

Reconeixement – NoComercial – SenseObraDerivada
(by-nc-nd): No es permet un ús comercial de la obra original ni la generació d'obres derivades.

Editors

Lluís Agustí
Maite Comalat

ANUARI

DE L'OBSERVATORI

DE BIBLIOTEQUES, LLIBRES I LECTURA

2014

